

Tylko wierność ludziom czyni z nas człowieka.

(Tadeusz Kościuszko 1746 - 1817)

ZADANIA
VI MINIOLIMPIADY JĘZYKA POLSKIEGO NA LITWIE
DLA UCZNIÓW KLAS VIII

11 maja 2017 r.
Stare Troki

TEST (60 punktów)

Przeczytaj teksty 1-4 i wykonaj zadania.

TEKST 1.

Henryk Sienkiewicz

U bramy raju

1 część

Puk, puk!

— Otwórz, święty Pietrze!

— Kto tam?

— Ja, Miłość.

— Jaka miłość?

— Chrześcijańska.

Święty Piotr uchylił nieco podwoi, ale całkiem ich nie otworzył, gdyż doświadczenie nauczyło go wielkiej ostrożności. Więc przez szparkę tylko zapytał:

— A ty tu czego chcesz?

— Schronienia.

— Jak to, schronienia?

— Bo nie mam się gdzie podziąć.

— A przecie kazano ci mieszkać na ziemi.

— Ale ludzie mnie wypędzili.

— Bójże się Boga! Więc dla kilku złych ludzi wyrzekłś się swojej świętej służby i swego posłannictwa?

— Mnie nie kilku ludzi wypędziło, ale wszystkie narody ziemskie.

2 część

Święty Piotr roztworzył całkiem drzwi, wyszedł na zewnątrz Raju i siadł przed bramą na kamieniu.

— Cóż się stało? — zapytał z niepokojem. — O! ale widzę, że nie przyszłaś tu sama. Kogoż to z sobą prowadzisz?

— To moje córki: Sprawiedliwość, Litość i Prawda.

— Wypędzono je także?

— Tak. Nie ma już dla nas miejsca między narodami ziemi.

— Ciągłe mówisz o narodach ziemi, ale się przecie zastanów. Ludzie zawsze grzeszyli przeciw tobie, narody zawsze wiodły z sobą wojny okrutne, a jednak nie uciekłaś od nich.

— Ludzie grzeszyli i narody wiodły wojny okrutne, ale w głębi serc miały wiarę i przekonanie, że to ja powinnam być podstawą życia. Teraz ta wiara wypaliła się do cna. Nie zostało z niej ani śladu, święty Pietrze, i dlatego naprawdę ja już nie mam nic do roboty na ziemi.

3 część

— Skądże to poszło? — zapytał święty Piotr.

Miłość Chrześcijańska wyciągnęła ramię ku dołowi, kędy w otchłaniach przestrzeni widać było wirującą kulę ziemską, i, ukazawszy na niej palcem ciemną plamę, odrzekła:

— Stamtąd.

Święty Piotr utkwiał oczy w ową ciemną plamę, patrzył długo i wreszcie rzekł:

— Widzę... Miasto, a w nim i naokół mnóstwo pomników...

— Pomników tego, któremu na imię było: Nienawiść.

— Tak... Poznają... To on... i rozumiem.

— Więc puść mnie. Święty Kluczniku.

— Zaraz. Tylko powiedz mi jeszcze, czy nie próbowałaś pójść gdzie indziej?

— Poszłam na Zachód, ale tam cały kraj w stronnictwach i nawet bracia braci tak nienawidzą, że zupełnie nie było dla mnie miejsca.

— Mogłaś pójść jeszcze dalej — za morza.

— Nie miałam pieniędzy.

— No, a w drugą stronę od Miasta Nienawiści?

— Nie miałam... paszportu.

— Nigdzie nie mogłaś?

— Nigdzie.

— Więc gdyby nasz Pan Ukrzyżowany chciał znowu zstąpić na ziemię? ..

— Och, święty Pietrze, nie puszczono by Go lub wyszydzono.

4 część

Nastała chwila milczenia, po czym Apostoł podniósł głowę, spojrział ze smutnym zdziwieniem na Miłość Chrześcijańską i zapytał:

— Ale powiedz mi wreszcie, co im zastąpi Jego naukę i ciebie?

A ona odrzekła:

— Powiadają, że rynki zbytu¹.

¹ Rynek zbytu- miejsce wymiany produktów i usług między producentem (przedsiębiorcą) a konsumentem (użytkownikiem).

TEKST 2.

Dopóki człowiek żyje, można dla niego zrobić wszystko

S. Michaela Rak

M.K.: *Czy obecne zasoby ludzkie i finansowe są wystarczające, by pomóc wszystkim, którzy się zwracają?*

S.M.: Na tym etapie tak. Jest to ogromne wyzwanie dla nas, przedstawicieli administracji. Mamy zawartą umowę z Funduszem Zdrowia, który rekompensuje 40 proc. kosztów. Kolejne 60 proc., czyli brakujące dziesiątki tysięcy litów muszą znaleźć. Szukam, proszę, spotykam się z ludźmi, oczekuję darowizn, odpisów od podatku, różnych form sponsorowania. Jak do tej pory dajemy radę. Liczymy każdy lit.

M.K.: *Chorzy korzystają z Waszej pomocy nieodpłatnie?*

S.M.: Tak. W hospicjum jest wpisana zasada nieodpłatności. Staje się ona częstą przyczyną dysput, ja jednak myślę, że jeżeli człowiek znalazł się w tak trudnej sytuacji, powiedzieć mu: to my ci pomożemy, a ty nam zapłać – to jest nieetyczne, nieludzkie. Dajemy maksimum za nic. Żeby to maksimum mogło być dawane, potrzebne jest też budzenie wrażliwości społecznej. Ty, człowiecze, który dzisiaj biegasz do pracy, na zakupy, wyjeżdżasz na superwakacje, pomyśl, że możesz żyć odrobinę skromniej i się podzielić. Idea hospicjum zakłada także ponadwyznaniowość i ponadpodziałość, jakkolwiek: religijną, partyjną, społeczną. Dotyczy to także narodowości. Często słyszę – siostra jest Polką, jest więc to hospicjum dla Polaków? Nie, jest to hospicjum dla ludzi. My nie pytamy o narodowość.

M.K.: *Gołym okiem widać, że w hospicjum dobrze się czują zarówno pracownicy, wolontariusze, jak i pacjenci...*

S.M.: Zapytałam kiedyś jednej z wolontariuszek, uczennicy, dlaczego tu przychodzi. Powiedziała, że tu czuje się lepszym człowiekiem. Ktoś mówi: Jak Wy dajecie sobie radę, przecież tak wiele tu cierpienia, trudnych sytuacji. Ale kiedy się widzi ten uśmiech, to „dziękuję” – niewypowiedziane, ale widoczne w oczach, to warto. (...)

Fragment wywiadu z dyrektorem i założycielką Hospicjum im. bł. Ks. Sopoćki w Wilnie

<http://zw.lt/wilno-wilenszczyzna/s-michaela-rak-dopoki-czlowiek-zyje-mozna-dla-niego-zrobic-wszystko/>

TEKST 3.

Wojciech Kejne

Nauczmy się żyć obok siebie

Umiemy żyć obok zła

Nie widzieć krzywd ani łez ani biedy

Tysiące spraw każdy ma

A przecież nikt czasu nie da na kredyt

(...)

Umiemy żyć obok zła

Nauczmy się wreszcie żyć obok siebie

Kłopotów moc każdy ma

O których nikt oprócz niego nic nie wie

Dzielmy się chlebem i troską

Niech już nikt nie będzie sam

Ziemia jest globalną wioską²

Tym bardziej więc się uda nam

Razem być

Ładniej żyć

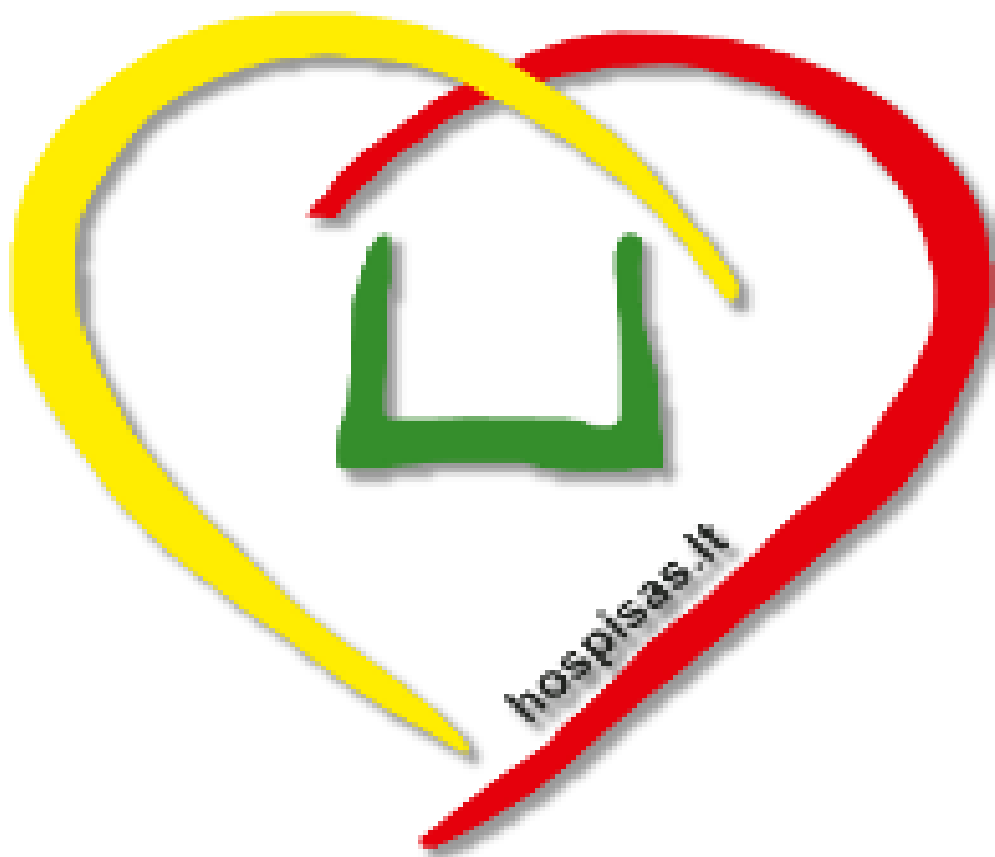
Przestańmy kryć

Sympatii nieć

² Globalna wioska – świat, w którym ludzie, dzięki środkom masowego przekazu, przeżywają jednocześnie te same wydarzenia i używają tych samych produktów masowej konsumpcji.

TEKST 4.

Logo Hospicjum im. bł. Ks. Sopoćki w Wilnie

Przeczytaj tekst 1. i wykonaj zadania 1-11

1. Kto wypędził Miłość z Ziemi?

_____ (1 punkt)

2. Kto przyszedł do Bram Raju?

_____ (1 punkt)

3. Dlaczego Miłość przyszła do św. Piotra? Odpowiedz zgodnie z treścią powyższego tekstu.

STWIERDZENIE		Prawda (P)	Falsz (F)
A.	Miłość Chrześcijańska nie miała paszportu, żeby dłużej zostać na Ziemi.		
B.	Ludzie utracili wiarę w miłość.		
C.	Ludzie zakochali się w pieniądzach		
D.	Ludzie są wobec siebie życzliwi i miłość nie jest im potrzebna.		
E.	Miłość była przekonana, że to ona jest podstawą życia.		
F.	Ludzie zamienili miłość na nienawiść.		

(6 punktów)

4. Przeczytaj uważnie 3. część tekstu. Wskaż największego wroga Miłości.

_____ (1 punkt)

5. Na podstawie 3. i 4. części tekstu wyjaśnij, dlaczego Miłość szukała schronienia w Raju.

(1 punkt)

6. Zaznacz, jaki środek artystyczny występuje w zdaniu: „To moje córki: Sprawiedliwość, Litość i Prawda”.

a) Archaizm b) Oksymoron c) Personifikacja d) Zdrobnienie e) Porównanie

(1 punkt)

7. Znajdź w tekście słowa narratora. Wypisz jeden przykład i określ rodzaj narracji.

(2 punkty)

8. Podaj po 2 wyrazy pokrewne do podanych rzeczowników.

miłość - _____

nienawiść - _____

(4 punkty)

9. Wyjaśnij znaczenie podanych związków wyrazowych:

a) *Miłość do grobowej deski* - _____

b) *Umierać z miłości* - _____

c) *Miłość platoniczna* - _____

d) *Żywić do kogoś nienawiść* - _____

e) *Thumić w sobie nienawiść* - _____

(5 punktów)

10. Zaznacz poprawną odpowiedź. Połączenie wyrazowe „rynki zbytu” można zastąpić wyrazem:

a) stosunki handlowe b) bazar rybny c) jarmark kaziukowy d) supermarket

(1 punkt)

11. Podaj tytuły 3 utworów Henryka Sienkiewicza.

a) _____

b) _____

c) _____

(3 punkty)

Suma punktów za zadania 1-11	
------------------------------	--

Przeczytaj teksty 2. i 3. oraz wykonaj zadania 12-21

12. Podane tezy potwierdź cytatami z tekstu 2.

TEZA	CYTAT
A. O pieniądze na finansowanie hospicjum trzeba ciągle zabiegać.	
B. Pomoc w hospicjum jest udzielana ludziom nieodpłatnie.	
C. Nagrodą za pracę wolontariuszy jest tylko wdzięczność potrzebujących.	

(6 punktów)

13. Zapoznaj się z definicjami wyrazów wieloznacznych *hospicjum* i *wolontariusz*.

Podkreśl określenia, które odpowiadają treści tekstu 2.

A. hospicjum

1. «ośrodek dla nieuleczalnie chorych»
2. daw. «gospoda»
3. daw. «stancja dla uczącej się młodzieży»

B. wolontariusz

1. «osoba pracująca gdzieś dobrowolnie, bez wynagrodzenia, zwłaszcza opiekująca się nieuleczalnie chorymi lub niepełnosprawnymi ludźmi»
2. «praktykant pracujący bez wynagrodzenia w celu zaznajomienia się z zawodem»
3. daw. «ochotnik w wojsku»

(2 punkty)

14. Wymień adresata/adresatów wiersza.

(1 punkt)

15. Przeczytaj uważnie 1. i 2. strofę tekstu 3.

Jak charakteryzuje ludzi ze swojego otoczenia podmiot liryczny? W podanym szeregu wyrazów podkreśl odpowiednie określenia.

Mili, nieprzyjaźni, chciwi, grzeczni, niewrażliwi, miłosierni, zapracowani, współczujący, obojętni

(4 punkty)

16. Wyjaśnij znaczenie metafory: *dzielmy się chlebem i troską*.

(4 punkty)

17. Zaznacz poprawną odpowiedź. Które postacie podanych tekstów mają podobne postawy?

- A. Ludzie z tekstu 1. i ludzie z tekstu 3.
- B. Ludzie z tekstu 3. i wolontariusz z tekstu 2.
- C. Ludzie z tekstu 1. i wolontariusz z tekstu 2.

(1 punkty)

18. Przyjrzyj się logo Hospicjum im. bł. ks. Sopoćki w Wilnie. Wymień 3 elementy, które zawiera logo i wyjaśnij ich znaczenie

(3 punkty)

19. Z podanych pojęć wybierz i wpisz do odpowiedniej rubryki cechy epiki, które rozpoznajesz w tekście 1. i cechy liryki, które rozpoznajesz w tekście 3.

narrator trzecioosobowy, wywiad, opowiadanie zdarzeń, podmiot liryczny, puenta, rym

Cechy epiki w tekście 1.	Cechy liryki w tekście 3.

(4 punkty)

Suma punktów za zadania 12-19	
-------------------------------	--

Przeczytaj podany tekst oraz wykonaj zadania 20-23

Rusza kolejny rok działalności Szkolnej Akademii Wolontariusza. Jeśli jesteś wrażliwy na potrzeby innych i bezinteresownie pomagasz otaczającym cię ludziom, zapraszamy do członkostwa w Akademii. Uczniowie wraz z opiekunami zorganizują akcje charytatywne na terenie szkoły. Koordynatorami Akademii w tym roku szkolnym są uczniowie klasy 8.

20. Wypisz z tekstu jedno orzeczenie czasownikowe i jedno orzeczenie imienne.

A. Orzeczenie czasownikowe, np. _____

B. Orzeczenie imienne, np. _____

(2 punkty)

21. Podkreśl podmiot w zdaniu:

Uczniowie wraz z opiekunami zorganizują akcje charytatywne na terenie szkoły.

(1 punkt)

22. W wyrazie *wolontariusz* wskaż liczbę liter i głosek.

Liczba liter - _____

Liczba głosek - _____

(2 punkt)

23. Do podanych czasowników dopisz po jednym odpowiednim rzeczowniku lub wyrażeniu przyimkowym i określ przypadek.

A. Pomagać _____

B. Współczuć _____

C. Dzielić się _____

D. Troszczyć się _____

(4 punkty)

Suma punktów za zadania 20-23	
Suma punktów za test	

